

16. března 1985 likvidovalo 400 kilogramů dynamitu a gelymonu vzácnou novorenesanční budovu bývalého nádraží na Těšnově postavenou v roce 1875 vídeňským architektem K. Schlípmem. Po zrušení nádraží tu mělo být umístěno Městské muzeum nebo pražský archiv. O architektonický krásný objekt jevilý zájem ovšem i další instituce. Všem těmto úvahám udělal náhle konec městský výbor KSČ v čele s tajemníkem Kapkem, který rozhodl, že se budova vyhodí do povětří, a to do čtrnácti dnů!

Jaké poměry vládou v této oblasti, svědčí otištěné rozhovory "odpovědných" činitelů, jejich povinností bylo budovu uvedenou jako historicky cenná památka první kategorie hájit do krajnosti. Místo toho například prof. ing. arch. Borovička, CSc, hlavní architekt města Prahy, s hmotností svých pěti titulů prohlásil ve "Večerní Praze", že oprava budovy, kterou nechali třináct let pustnout, by stála příliš mnoho peněz a že se proto rozhodlo ji demolovat. Podle něho prý "stavba nemá schopnost dále sloužit z hlediska urbanistického i společenského". Místo ní tu vznikne "klidové místo se vzrostlou zelení a možností odpočinku", jak řekl další obhájce demolice ing. arch. Štěpánek, ředitel Projektového ústavu výstavby Prahy. Opravdu dokonalý odpočinek, když se opodál budou řídit po dálnici kamiony!

A jsme u dalšího zločinu posledních let, kterého se na Praze dopustili. Dálnice směřující republikou od západu na východ má zřejmě sloužit sovětským vojenským plánům. Proto také vede přes Prahu. Projektanti první části dálnice Praha - Brno - Bratislava ji vedou přes historické centrum města, u Národního muzea dokonce obklíčili tuto budovu zespodu i shora! Před nedávnem byl zadní areál muzea uzavřen, protože se základy musely zpevňovat betonovými injektážemi, ale přesto popraskaly na mnoha místech zdi i stropy zatím podepřené pouze lešením. Ještě div, že při výstavbě metra a dálnice nezlikvidovali tuto budovu nyní denně otrásanou tisíci automobily osobními i těžkými nákladními!

To však "budovatelům" nové Prahy nestačilo. V přímém sousedství Smetanova divadla nedaleko muzea postavili ohavnou budovu připomínající sklady nebo lodní hangáry. Jsou to garáže pro vozy veličenstev, která se tu sjíždějí zdvihát jednomyslně ruce a popíjet v restauraci parlamentu.

Hned naproti zůstaly zbytky devastovaných sadů J. Vrchlického, kdysi chlouba vnitřní Prahy se vzácnými stromy, keři a jezírkem. To všechno muselo vzít za své při výstavbě stanice metra u hlavního, kdysi Wilsonova nádraží. Stejný osud čeká nyní značnou část Stromovky vybudované kdysi našimi předky s velkou obětavostí, láskou a vkusem. Buď tu jejím středem procházet nová komunikace a dopravní tunel. A navíc, Sověti zde zabrali již desítky hektarů pro své stavby, a to jak oficiální při vyslanectví, tak i pro své školy a činžáky!

Zůstanme ještě u pražské zeleně. Někdejší "zelený pás" Prahy zvolně ustupuje bezohledným a nabubřelým koncepcím sídliště. Tam, kde byla dřív hřiště, drobná koupeliště, polní a lesní promenády, jsou nyní rumiště vzniklá po stavbě metra nebo sídlištní výstavbě. A na místech bývalé zeleně přímo vedle Krčského lesa se po "odborné" konzultaci s moskevskými odborníky metra staví sklady a patrové garáže.

Z Václavského náměstí byl nedávno odstraněn provoz tramvají, a proto byl jeho střed osazen "zelení". V nějaké hlavě "zahradního architekta" se zrodila necitlivá myšlenka umístit tam nevzhledné keře. Již dvakrát se tato "úprava" měnila, protože ta hrůza byla příliš do očí. Nicméně ty ohavné špinavé keře hyzdí Václavské náměstí dodnes. Navíc se právě zde projeví noví "budovatelé" jako praví barbaři a "mistři mrtvých prostorů". Odřízli dálnicí muzeum od náměstí, uprostřed něho i Na Můstku vytvořili neprůchodné myší díry, jimiž nelze pohodlně projít. Tak odlionili střed města a znetvořili jeho živý organismus.

O strašlivém stavu sídliště obklopujících Prahu ze všech stran se toho již namluvilo dost. Budují se tu grandiozní králíkárný na množení, konzumaci a přespaní. Nedávno opěvovatel pražských krás Miroslav Florina otiskl ve "Večerní Praze" verše - ódu na pražská sídliště. Co slovo, to lež ohebně zřymovaná.

Jak proti těmto prolhaným veršům zcela jinak zní Seifertova báseň "Praha ve snu" z jeho poslední sbírky "Bytí básníkem":

"...město, smutné a ponuré,
obklíčené čelistmi sídlišť.

SEVERUS

Te noci se mi zdálo,

že sevřely Prahu ze všech stran

a přibližují se k jejímu středu.

Chťejí pohltit..."

Uvedme ještě případ ostudné dostavby kolem Národního divadla. V šedesátých letech byla uspořádána veřejná soutěž, jejíž výsledky veřejnost ostře odmítla. Vítězný návrh zastínoval Zítkovu historickou budovu a novou přístavbu nad ní bezohledně převyšoval. Soutěž byla anulována, ale po čase - tj. koncem sedmdesátých let, bylo dohodnuto u Štrougala a Kapka, že tentokrát bude nová soutěž tajná, aby do toho lidé nemohli mluvit. V soutěži "uspěl" architekt Saal, jeden z hlavních normalizátorů po roce 1969, a výsledek známe: strašná neforemná stodola vykládaná kubánským mramorem a skleněnými deskami ve tvaru velkých televizních obrazovek. Pražané a celý národ jsou zděšení, diví se, smějí, zlobí a trpí, protože Saal svou stavbou uzavřel pohled na Zítkovo Národní divadlo, zejména když se díváme Národní třídou k Vltavě, a tak se dopustil činu, který se nikdy neodpustí: navždycky znetvoril okolí Národního divadla a znemožnil využít příležitosti po zbouření Chourových domů k jedinečné citlivé dostavbě, jež by respektovala historickou budovu stísněnou svým umístěním, a dala tak volněji vydechnout a výrazně se uleatnit Zítkově architektuře.

Když ke konci minulého století chtěli na pražském magistrátě bourat radikálně některé historické budovy, vyvstali na obranu Prahy četní umělci, spisovatelé, architekti, značná část veřejnosti. Vilém Mrštík bojoval v časopise "Rozhledy" proti tomuto barbarismu a v roce 1897 vydal knížku "Bestia triumphans" kritizující ostře takové nekulturní počínání. Mnohé se tehdy podařilo zachránit.

Po devadesáti letech od těchto bojů a událostí jsou však zastanci pražských památek zcela bezbranní. Nejde jim o konservativní lpění na každém starém kusu kamene nebo budovy bez výtvarného významu. Jde tu dnes již o něco víc: aby si Praha vůbec zachovala svůj národní a český charakter, aby se z jeho historického jádra nestal jen trpčný muzeální skanzen obklopený "čelistmi sídlišť". Jde v pravém slova smyslu o budoucnost Prahy, o udržení města jako zdravě pulzujícího organismu citlivě spojujícího historickou minulost se současností.

Jde o Prahu, již triumfující bestie usiluje o život!

SEVERUS